

UNIVERZA V LJUBLJANI
University of Ljubljana

ZAVOD ZA GOZDOVE
SLOVENIJE
Slovenia Forest Service

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Poročilo drugega posvetovalnega srečanja z občani glede upravljanja populacij velikih zveri (medveda, volka in risa) in delovanja centra DINA Pivka

Pripravili: Irena Kavčič, Meta Mavec, Aleksandra Majič Skrbinšek

1. Namen posvetovalnih srečanj

V sklopu projekta LIFE WILD WOLF potekajo posvetovalna srečanja z lokalnimi prebivalci, ki živijo na območju prisotnosti velikih zveri. V Sloveniji bodo srečanja potekala na območju Občine Pivka. Po posvetovalnih razgovorih projektne skupine s predstavniki različnih deležniških skupin, smo kot eno od pomembnih tem posvetovalnih srečanj, opredelili vlogo, ki jo ima center za velike zveri DINA Pivka pri komunikaciji vsebin povezanih z velikimi zvermi v lokalni skupnosti. Center je trenutno dobro obiskan s strani šolskih skupin in družin, ima bogat program turističnih in medgeneracijskih dogodkov, v bodoče pa si želijo dodatnih aktivnosti, ki bodo omogočile kontinuiran dialog z lokalno skupnostjo glede upravljanja velikih zveri.

2. Uvod

Drugi posvet je potekal 11. junija 2024, v sejni sobi centra DINA Pivka. Udeležili so se ga predstavniki lovskih družin, zveze lovskih družin, sindikata kmetov, zveze društev rejcev drobnice, zavoda za turizem in civilne iniciative, lastniki gozdov, rejci drobnice in občani. Predstavniki Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani (UL), Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) na posvetih sodelujejo v sklopu projekta LIFE WILD WOLF - »Ukrepi za ohranjanje naravnega vedenja volkov v poseljenih pokrajinah Evrope«.

Udeležence je uvodoma pozdravila ga. Jana Gržinić, direktorica Zavoda za turizem Pivka. Moderatorica dogodka, dr. Aleksandra Majić Skrbinšek, je pojasnila, da na prejšnjem srečanju ni bilo predstavnikov kmetov, zato smo se s prošnjo pri posredovanju vabila med lokalnimi rejci in kmetijskimi svetovalci, obrnili na KGZS. Drugega posveta se je na ta način udeležilo večje število kmetov in organizacij kmetijskega sektorja. G. Stanislav Bergant, predstavnik sindikata kmetov, je predlagal, da predstavi svoj vidik sobivanja z zvermi v Alpskem prostoru, zato smo predstavitev dodali na dnevni red.

Moderatorica je predstavila dnevni red dogodka:

- Predstavitev izzivov sobivanja z zvermi v Alpskem prostoru (g. Stane Bergant, sindikat kmetov)
- Predstavitev Volkovi na Pivškem (g. Peter Krma, ZGS)
- Povzetek prejšnjega srečanja
- Vključitev v mrežo evropskih deležniških platform
- Ciljne skupine – kaj lahko center naredi za njih in obratno (nadaljevanje dela)
- Strokovna skupina centra DINA/občine Pivka (kdo bi bil vključen, kakšne so naloge te skupine)
- Dogovor o nadaljevanju dela/ naslednje srečanje
- Druženje ob pogostitvi.

3. Povzetek predstavitve o sobivanju z zvermi v alpskem prostoru

(S. Bergant, Sindikat kmetov)

Zaradi velikosti datoteke, Powerpoint predstavitev g. Berganta posredujemo preko platforme WeTransfer. Predstavitev bo za prevzem dostopna do 10.8.2024 na tej povezavi: <https://we.tl/t-WUCA6ly3o3>. V kolikor bi želeli, da vam predstavitev pošljemo po preteku tega datuma, lahko pišete na irena.kavcic@bf.uni-lj.si.

Predstavitev opozarja na nepopravljive posledice širjenja zveri na območjih, kjer je zaradi naravnih in tehnoloških omejitev (kras in strma alpska področja) mogoča le živinoreja kot oblika kmetovanja. Živinoreja pa je tradicionalno povezana in odvisna od poletne paše. Predstavitev opozarja, da so pokoli domačih živali ne samo ekonomski, ampak so še posebej psihološki udarec za kmeta, večina prizadetih reje po ponavljajočih se pokolih opusti. Priča smo tihemu procesu umiranja tradicionalnega negovanja kulturne kmetijske krajine, posledično pa izgubi bogate biotske pestrosti tako na favni kot na flori. Obstoječa politika nerazumne zaščite zveri škoduje njim samim, krši prenekatere ustavne pravice prebivalcem podeželja in negativno vpliva na socialno in demografsko sliko prebivalstva. Predstavitev opozarja tudi na lažno »naravovarstveno« demagogijo zagovornikov zveri, saj je karizmatična narava zveri grobo zlorabljena za egoistično služenje denarja na račun trpljenja tako pašnih živali kot njihovih lastnikov.

4. Povzetek predstavitve o stanju populacije volkov

(Peter Krma, ZGS)

Monitoring volka 2022/23

Projektno nalogo »Spremljanje stanja ohranjenosti volka v Sloveniji v sezoni 2022/2023« je izvedel ZGS ob podpori podizvajalcev (DivjaLabs, UL-BF, JZ TNP). Naročnik in financer naloge je bilo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

V genetske analize smo vključili vzorce, zbrane med julijem 2022 in junijem 2023. Z vzorčenjem na terenu smo skupaj zbrali 620 neinvazivnih genetskih vzorcev.

Na območju Slovenije smo potrdili prisotnost 17 volčjih tropov in enega tropa križancev med volkom in domačim psom. Od petih čezmejnih volčjih tropov imata dva svoj teritorij večinoma na Hrvaškem.

V celotni superpopulaciji (to je slovenski del populacije, ki vključuje tudi volkove v čezmejnih tropih) ocenjujemo 137 volkov (95 % interval zaupanja: 125–146), pri čemer smo dejansko zaznali 118 različnih osebkov, med katerimi je bilo 72 samcev in 46 samic. Skladno s prakso iz prejšnjih let smo za potrebe upravljanja polovico ocenjenih čezmejnih živali odšteli od

ocenjene velikosti superpopulacije. Tako imamo v sezoni 2022/2023 za potrebe upravljanja (po korekciji za čezmejne živali) v Sloveniji 117 (107–125) volkov, kar predstavlja oceno povprečnega števila volkov, ki se v danem trenutku nahaja v državi.

Večletna dinamika kaže, da je populacija od 2010, odkar izvajamo genetski monitoring, stalno naraščala do sezone 2019-2020. Oblika krivulje rasti populacije ustreza pričakovanjem logistične rasti populacije, se pa glede na rezultate zadnjega monitoringa opaža ustavitev rasti populacije, ki smo jo začeli slutiti že v sezoni 2020-2021. Vzrok temu je verjetno upočasnjevanje prostorskega širjenja populacije. Ponovno rast populacije lahko pričakujemo, če se bo volk začel širiti v druge dele države, kjer trenutno niso prisotni reproduktivni tropi. Na podlagi vseh podatkov lahko varstveno stanje spet opredelimo kot ugodno. Problem, s katerim se bomo morali resno soočiti, pa še vedno ostaja križanje z domačim psom.

Volkovi na Pivškem

Na območju so prisotni štirje tropi:

Vremščica 2022 – pokriva območje Vremščice in Brkinov, od Razdrtega do Ilirske Bistrice. V letu 2022 potrjena reprodukcija. Skupaj zaznavamo v tropu 9 osebkov.

Javorniki 2020 – pokriva območje Javornikov, med Cerkniškim poljem, Pivško kotlino in avtocesto na SZ. Potrjena reprodukcija. Skupaj v sezoni zaznavamo 10 volkov.

Snežnik jug 2022 – pokriva JZ del Snežniškega masiva, od Javornikov do meje s Hrvaško. Potrjena reprodukcija. Trop v tej sezoni zaznavamo prvič. Na območju skupaj zaznavamo šest volkov.

Kozarišče 2022 – pokriva S del Snežniškega masiva, med Loško dolino, Babnim Poljem in mejo s Hrvaško. Potrjena reprodukcija. Skupaj v teritoriju zaznavamo pet volkov.

Škode po volku na območju občine Pivka

Tabela 1: Število evidentiranih škodnih dogodkov, povzročenih s strani volka na območju občine Pivka. Za leto 2024 so podatki do konca maja.

Leto	Drobnica	Govedo	Konji in osli	Skupaj
2021	15			15
2022	33	10	2	45
2023	11	12		23
2024*	3	6		9

Tabela 2: Ocenjena vrednost škode, povzročene s strani volka na območju občine Pivka. Za leto 2024 so podatki do konca maja.

Leto	Drobnica	Govedo	Konji in osli	Skupaj
2021	10.351,75 €			10.351,75 €
2022	25.761,70 €	8.614,50 €	1.100,00 €	35.476,20 €
2023	8.051,72 €	7.726,70 €		15.778,42 €
2024*	2.192,00 €	2.539,00 €		4.731,00 €

Po predstavitvi je udeležence zanimalo, kdaj se zgodi večina škod in zakaj je število škod relativno majhno, kljub temu, da številčnost volkov narašča.

Predavatelj je odgovoril, da je škod največ v zgodnjem spomladanskem času, ko dajo ljudje živali na pašo, poleti in jeseni pa manj. Lahko pa pride do ekstremnih dogodkov, ko se na določeni lokaciji zgodi več zaporednih napadov. Tudi število lastnikov ki bolj varujejo svoje živali se je povečalo (včasih so nadstandardno zaščito uporabljali trije lastniki, danes jih je že okrog 20). Tudi občina zelo aktivno sodeluje pri preprečevanju škod.

Sledil je komentar, da manjka podatek, kako se je na območju spreminjalo število glav živine (GVŽ). Manjša številčnost živine bi bila lahko razlog za zmanjšanje števila škod.

Podatke o GVŽ za občine Pivka, Ilirska Bistrica in Postojna, smo pridobili od Statističnega urada Republike Slovenije in jih podajamo v tabeli 3.

Tabela 3: Kmetijska gospodarstva in GVŽ po občinah, za leta 2000, 2010, 2020.

	2000		2010		2020	
Občina	Število kmetijskih gospodarstev	Število glav velike živine [GVŽ]	Število kmetijskih gospodarstev	Število glav velike živine [GVŽ]	Število kmetijskih gospodarstev	Število glav velike živine [GVŽ]
Ilirska Bistrica	885	2662	794	2840	789	2865
Pivka	443	3852	473	2222	474	3979
Postojna	528	3490	527	2692	501	3179

5. Razprava

V razpravo smo zapisali komentarje udeležencev, ki smo jih združili glede na sorodnost obravnavane tematike. Pod vsako tematiko prilagamo odgovor/komentar posameznih organizacij, ki jih tovrstna vprašanja zadevajo.

i.) Številčnost velikih zveri/upravljanje z VZ v kulturni krajini

- Velikih zveri je v slovenskem prostoru preveč.
- Evropska komisija je podala predloge za zmanjšanje števila volkov.
- Imamo konsenz - zveri so sprejemljive, preprečiti moramo, da bi se širile na druga območja. Ali so lahko lovna vrsta samo na območjih, kjer jih nočemo?
- Na Koroškem so zaščitili pašništvo - tam lahko odstrelijo volka, tudi če ne dela škode. Samo od vladajoče stranke je odvisno, kako bomo upravljali.
- Lastniška struktura parcel v Sloveniji je izredno razdrobljena, parcele so zelo majhne in ekonomsko nerentabilne. Potrebujemo ravnovesje, in zveri in divjad, vendar je za to potrebno zelo tenkočutno upravljanje! Kdo pa se bo odločil, kje je ta meja in na podlagi česa, da bodo argumenti strokovni?
- Želimo stanje ki je bilo pred vstopom Slovenije v EU. Imeli smo volka, medveda in risa.
- Lovci smo mnenja, da je treba pri upravljaljskih odločitvah upoštevati vse strani, ne samo enostranski, kmetijski pogled.
- Kdo je glavni interesent za širjenje zveri?

Replike:

UL: Z vstopom v EU ima največjo zakonodajno moč Habitatna direktiva, ki pa je dokaj fleksibilna in jo države implementirajo na različne načine. Evropska komisija je v lanskem letu dala usmeritev, da naj države članice to možnost fleksibilnosti izkoristijo. Če pogledamo situacijo v drugih državah, upravljajo z velikimi zvermi na različne načine: Italija sploh ne izvaja

odstrela. Medved, ki je v Trentinu smrtno poškodoval človeka, je pred tem nekaj let povzročal težave, upravljalci so večkrat prosili za odstrel, nevladne organizacije pa so vsakič na sodišču dosegle prepoved. Sedaj so ga mogli živega ujeti in dati v ujetništvo. V Sloveniji je Ministrstvu za naravne vire in prostor (MNVP) na podlagi številnih podatkov in analiz, uspelo pravno doseči izvajanje odstrela rjavega medveda.

Velike zveri se sicer širijo same. V Sloveniji se je aktivno delalo na povečanju števila osebkov le za risa, ki je bil pred ponovnim izumrtjem. Za iskanje rešitev na izzive, ki pri tem nastajajo, je ključen dialog.

KGZS: O upravljanju z velikimi zvermi se odloča minister (politična odločitev). Prav bi bilo, da center DINA obiskovalcem predstavi, da je to območje KULTURNA krajina in da moramo zagotavljati ugoden status velikih zveri, da obstanejo v populacijah. Ne moremo si dovoliti, da bomo šli v smeri Italije ali Avstrije. Lahko pa v alpskem sistemu bistveno zmanjšamo številčnost, pri čemer še vseeno zagotavljamo ugoden status.

ii.) Škode/Izplačevanje odškodnin:

- Rejec izgubi čredo vrhunskih ovc, odškodnino pa dobi čez eno leto ali še več.
- Klemen Jerina je v študiji dokazal korelacijo med številom medvedov in škodami.
- V Logu pod Mangartom se je zgodil napad na 120 glavo čredo, živali so bile ponoči zaprte, podnevi pa so se pasle v čredinkah na pašniku. Napad se je zgodil ob prisotnosti pastirja, volk je raztrgal 8 ovac, ostale so se razbežale.
- Na Gorenjskem smo preizkusili vse načine varovanja in so neučinkoviti. Pri našem varovanju so ovce same podrle ogrado. V Gorjah je bila 1.8m visoka ograja pod napetostjo. Volk je prišel v notranjost, enega je lovec ustrelil, ostali so pobegnili. Tudi psi so bili neučinkoviti, saj so se psi pred volkom skrili. Pastir tudi ni bil učinkovit. Odločiti se moramo ali želimo kulturno krajino in kako jo bomo vzdrževali (kdo bo kosil?!). Kaj hočemo? Gre za politično odločitev. To kar delamo ni dialog, je upravni postopek poseganja v kmetijo.

Replike:

UL: Analizo konfliktnosti medveda so jo pripravili na Oddelku za gozdarstvo, vendar ne moremo primerjati medveda in volka. Medved ima več priložnosti za proženje konfliktov. Volk pa najprej pleni jelenjad, potem pa nezaščiten drobnico.

iii.) Opuščanje živinoreje/kmetovanja:

- Ko se starejši rejci v Posočju ne bodo več ukvarjali z ovcami, ovčjereje ne bo več, saj mladi tega nočejo nadaljevati. Pašnikov tam se ne da ograditi z elektro ograjami. Tako, da bo še več vasi praznih.

- Na strmih pobočjih so ljudje prenehali kmetovati zaradi tehnologije, ki v tako strmino ne more, živinoreja je zato edina možnost kmetovanja na strmih območjih. Zato so zveri zadnji žebelj v krsti visokogorskih kmetij. Gre za
- ljubiteljsko kmetovanje, spoštovanje dela prednikov. Pokoli vzamejo veselje do dela. Finančne izgube niso problem, ampak psihološke. Motivacija pade. Ne gre za ekonomski problem, ampak zlasti demografski.
- Izdelki kmetov iz območij z zvermi si nekonkurenčni. Kmet se mora potruditi, da zavaruje svojo čredo, varovanje zahteva denar in čas. Kmetje iz teh območij imajo več stroškov kot drugi na odprtem trgu.
- Zaradi porasta številke volkov je upadlo število manjših čred. Veliko čredo je bolj ekonomsko varovati, za manjše pa to ne velja.

Replike:

UL – Za komentar smo prosili prof. dr. Andreja Udovča, iz Oddelka za agronomijo, Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Povedal je, da se raziskovalno ni nihče ukvarjal s tematiko upadanja števila čred zaradi porasta številčnosti volka. Poslal nam je predstavitev »Trendi na področju kmetijstva in podeželja ter potencialni vzroki za neželene procese«, ki je v obliki pdf datoteke dostopna v prilogah. Spodaj prilagamo povzetek predstavitve.

Slovenija je populacijsko stara država, razvojno zelo neenakomerno razvita, število kmetijskih gospodarstev pada že od 70. let naprej, vsako leto se njihovo število zmanjša za približno 1000. Kmetije se koncentrirajo in intenzivirajo, kar je vidno iz podatka, da povprečno število živali raste. V ozadju teh trendov so različni dejavniki, od neenakomernega razvoja tehnologije (oprema za delo na gorskih kmetijah je precej dražja od te za delo na nižinah, ta razlika pa se pri subvencijah ne pozna), večje intenzivnosti pridelave na ugodnih (nižinskih) površinah, boljše možnosti zaslužka v drugih panogah, starostne/demografske strukture (ni mladih, ki bi kmetije prevzeli), vremenske nestanovitnosti, škod zaradi klimatskih sprememb, administrativnih obremenitev kmetov, škod zaradi divjadi in zavarovanih vrst. Količine pridelane hrane (samooskrba) se nam ne zmanjšujejo drastično, saj se intenzivnost kmetovanja (na kmetijah z ugodnimi pogoji) povečuje, izboljšuje se tehnologija. Težava pa je opuščanje manjših kmetij, ki jih potrebujemo kot ohranjevalce poseljenosti, zlasti na območjih, ki niso zanimiva za kmetovanje. Reja drobnice sicer ne pripomore k večji samooskrbnosti. Programov za taka območja pa država nima.

iv.) Zaraščanje krajine:

- Nekoč so čistili grmičevje, da se ni zaraščalo. Danes je grmovni pas do vasi, zato do vasi pridejo tudi velike zveri.
- Jelenjad, divjad zahaja v vasi, tudi vrtovi so ograjeni z ograjo, sicer živali vse pojedjo. Kljub temu se travniki zaraščajo, saj jih na ZGS brez vednosti lastnika določijo za gozd. Ko želiš spremeniti v travnik pa se ne da.

- Tipična poselitev so bile vasi sredi kmetijskih zemljišč. Potrebujemo strateško omejitve: 200-300m okrog vasi je kmetijsko zemljišče. Občine so v OPN-jih spreminjale namembnost zemljišč, plansko rabo kmetijskih zemljišč, so spreminjali v gozd. To bi se moralo urediti tudi z vidika požarne varnosti.
- Okrog vasi so včasih bili v glavnem zajci, jelena in prašiča nismo videli. Vse je bilo obdelano. Potem se je začelo hobi kmetijstvo ukinjati ter narava zaraščati, divjad pa se je skupaj z gozdnim robom pričela približevati naselju. To pa je vse hrana za zveri.

Replike:

ZGS: Dejstvo je, da so se gozdovi bolj približali naseljem, eno je način življenja, ki se je spremenil (kmetijo niso več edini vir preživetja). Trend povečevanja gozdov se ustavlja, potekajo aktivne krčitve v kmetijske namene. Zaenkrat pa ostaja neskladje z zakonodajo - zakoni omogočajo omejene površine za krčenje. Cilj je, da se tam, kjer je želja po kmetovanju, to tudi omogoči.

v.) Pogozdovanje:

- Na Krasu je šel gozd iz 20% na 80%, zaradi opuščanja pašništva. Ostaja le še 1 GVŽ na 4 ha, kraška gmajna izginja. Mleko ne more konkurirati s cenejšim mlekom s Poljske, zato mladi nimajo več živine. Edina možnost, da se prepreči požar je namenska raba gmajne, vendar naletimo na zakonski problem: zakonodaja govori o kmetijski površini »travnik« ali »gozd«, v zakonodaji bi morali opredeliti tretjo tipologijo, »ekstenzivni pašnik«, ki preprečuje zaraščanje in jo lahko vzdržuje le drobnica.
- Natura 2000 predvideva 200km² razgozdovanja Krasa, vendar se še vedno pogozduje. 30m ob državni cesti se je naredilo požarno preseko, ki se jo je sedaj tudi delno pogozdilo!? Zakaj? Večinsko mnenje Kraševcev je to, da se Kras ne sme zarasti, Kras je kulturna krajina in ne naravna!
- Imam drugačno mnenje. Pogozdovanje Krasa se je začelo v 19. stoletju, če se tega ne bi naredilo, bi bil Kras sedaj tak kot Dalmacija. Gol. Pogozduje se zaradi izboljšanja ekoloških razmer.

Replike:

KGZS: Eden izmed problemov je, da ZGS vse kar je gozd, kategorizira kot gozd. Po zakonodaji bi morali pisno obvestiti lastnika, preden se nekaj določi kot gozd. Nato imajo lastniki probleme, ko hoče nekdo krčit in sploh ne ve, da je površina kategorizirana kot gozd.

vi.) Izvajanje odstrela:

- Kjer je fiksna ograja, je površina nelovna – torej na pašniku ograjenem s fiksno ograjo, ne smejo ustreliti volka/šakala. To je težava.

Replike:

ZGS – To drži. Če je ograja fiksna, gre za nelovno površino, če se ograja lahko prestavlja pa se lahko strelja. Poleg tega mora biti tudi lovna doba, da se odstrel lahko izvaja.

vii.) Nezaupanje v podatke

- ne zaupam tem številkam o številu volkov in velikosti tropov, verjamem da so za vsaj 20% večje. Na lastne oči sem videl trop, ki je štel 14 volkov.

Replike:

ZGS: Tropi so lahko tudi zelo številčni, vremski strop je bil eden najštevilčnejših, štel je 14 osebkov.

viii.) Šakal:

- Vedno večja težava so šakali, ki jih vidimo tudi podnevi in se ne bojijo.
- Lovci morajo spremeniti način lova na šakala, ta lovi popoldne.
- Šakal povzroča škodo tudi lovcem. V preteklosti je z divjadjo upravljala (načrtovala) lovska organizacija, sedaj pa smo izvrševalci tega, kar ZGS predpiše. Načrtovanje bi moralo biti bolj odzivno. Kdaj bodo izplačane odškodnine, kdaj lahko planiramo odstrel, da bo to takrat, ko bo potrebno...

Replike:

ZGS - Šakal je sedaj lovna vrsta divjadi vendar ga ni enostavno loviti. Lovci so intenzivno pristopili k izvajanju lova, ZGS pripravlja strokovna mnenja za odvzem šakala, ko so načrti odvzema že realizirani. Tako se želi zmanjšati pritisk na domače živali in srnjad.

UL - Šakal je posebna zgodba, ker se zaradi podnebnih razmer hitro širi na območja, kjer ga nikoli ni bilo. Ostale velike zveri so bile vedno tukaj. Šakal v SLO ni neposredno naveden v nobenem zakonu. Zato je bil projekt, da se uredi status, sedaj je šakal lovna vrsta, katere številčnost se lahko kontrolira.

6. Naslednje srečanje

Udeleženci se želijo srečevati tudi v prihodnje, eden od njih je povedal: »Treba je prisluhniti DINI in projektu predstavitve zveri. Smo ponosni na zveri, ki jih drugi nimajo. Politično ne bomo ničesar rešili, morda pa bomo dobili strokovno skupino, ki bo pomagala lokalcem.« Željo po nadaljnjem dialogu in iskanju rešitev je izrazila tudi Jana Gržinič, direktorica Zavoda za turizem Pivka, saj si Zavod želi, da bi bili v centru predstavljeni različni vidiki sobivanja z velikimi zvermi.

Med temami za naslednje srečanje bi bila lahko predstavitev projekta Varna paša, katerega vodilni partner je ZGS. Dogovorimo se, da bomo naslednje srečanje izvedli v jesenskem času.

7. Vrednotenje uspešnosti srečanja

Udeleženci so na koncu srečanja izpolnili vprašalnik, v katerem so ocenili zadovoljstvo z organizacijo in izvedbo srečanja ter izrazili svoj interes do predlaganih tem.

Ocena organizacije in izvedbe dogodka	Povprečna ocena zadovoljstva (1 - slabo, ..., 5 - odlično)	Število odgovorov
Ocena dogodka	4,3	13
Termin izpeljave	4,3	13
Prostorski pogoji	4,7	13
Odziv organizatorja	4,3	13
Splošna organizacija in način dela	4,4	13

Želja po udeležbi na naslednjem srečanju	Število odgovorov
Da.	13
Ne.	0

Kaj vam je bilo pri današnjem dogodku všeč?

- Debata.
- Različni pogledi.
- Širok nabor udeležencev po ciljnih skupinah.
- Zelo široka in temeljita razprava.
- Odprta diskusija.
- Udeležba širokega spektra.
- Strokovni pogledi.
- Korektna razprava.
- Izčrpna razprava po predstavitvi.
- Prostor za dialog.

Kaj vas je pri današnjem dogodku motilo?

- Nekateri so se oglašali, brez da bi dobili besedo.
- Ni preboja.
- Prevečkrat od istih oseb ponovljena popolnoma enaka vsebina.
- Dvomljiv rezultat dogodka.

Vaši predlogi za naslednja srečanja:

- Širši izbor deležnikov.
- Več o razvoju DINE glede pogledov.
- Povabiti odločevalce, povabiti interesna združenja kmetov.
- Udeležbo predstavnikov kmetijskega ministrstva, politikov.
- Pogoji kmetovanja Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica. Ministrstvo za kmetijstvo.
- Povabiti še več deležnikov in odgovornih ljudi.
- Doseči stanje zveri pred vstopom v EU.
- Povabiti predstavnike obeh ministerstev in pa kakega mlajšega kmetovalca/rejca.
- Bolj obvezujoči zaključki
- Udeležbo s strani ministrstva
- Prisotnost MKGP, MNVP.

Priloga 1: Seznam udeležencev

	Ime in priimek
1	Aleksandra Majič Skrbinšek
2	Ana Pšeničnik
3	Irena Kavčič
4	Meta Mavec
5	Peter Krma
6	Božidar Štemberger
7	Sandi Šenkinc
8	Marko Milharčič
9	Stane Bergant
10	Boštjan Kaluža
11	Marko Šonc
12	Mihael Koprivnikar
13	Goran Živec
14	Marko Udovič
15	Jana Gržinič
16	Teos Perne
17	Evgen Pahor

Priloga 2: Predstavitev »Trendi na področju kmetijstva in podeželja ter potencialni vzroki za nezaželene procese« (prof. dr. A. Udovč)